

Грушкевич О.П.

викладач загальнотехнічних дисциплін

КЗ ЛОР "Бродівського педагогічного коледжу
імені Маркіяна Шашкевича"

У статті розглядається поняття «інформаційної культури особистості», шляхи формування інформаційної культури вчителя технологій, використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності педагога. Також зроблено висновок про вплив інформаційної грамотності і компетентності на розвиток загальної культури вчителя технологій.

Розвиток інформаційної культури майбутнього вчителя технологій та інженера-педагога.

Сьогодні, в час швидкого розвитку інформаційних технологій здійснюється розробка великої кількості професійно-орієнтованих комп'ютерних програм, що в свою чергу вимагає вдосконалення та впровадження інноваційних форм навчання в навчально-виховний процес.

Науковці зазначають, що занурюючись в інформаційний, віртуальний світ, молодь часто не вдумується в зміст медіатекстів, зазнає утруднення в їхньому оцінюванні, аналізі і критичному осмисленні величезного інформаційного потоку. Така ситуація приводить до того, що поступово зменшується потреба в набутті знань, спілкуванні з прекрасним, у духовно-естетичному збагаченні. Для більшої частини молоді засоби інформації виконують, на жаль, лише розважальну функцію.

Для студентів новітні інформаційні технології відкривають доступ до великої кількості інформації не тільки в межах ресурсів українських порталів, але й інших країн світу, створюють нові можливості для здобуття професійних знань, залучають до цінностей світової культури, дають можливість ознайомитись з базою різних професійно-орієнтованих навчальних комплексів.

Інформаційний простір формує наш світогляд, а інформаційний світогляд починається з розуміння ролі інформації в житті суспільства.

Інформаційна культура – це рівень умінь цілеспрямованої роботи з інформацією, використання нових інформаційних технологій для роботи з нею; а також сформованість системи наукових знань і морально-етичних норм роботи з інформацією.

Фахівці виділяють наступні критерії інформаційної культури людини:

- вміння адекватно формулювати свою потребу в інформації;
- ефективно здійснювати пошук потрібної інформації в усій сукупності інформаційних ресурсів;
- переробляти інформацію і створювати якісно нову;
- вести індивідуальні інформаційно-пошукові системи;
- адекватно відбирати та оцінювати інформацію;
- здатність до інформаційного спілкування і комп'ютерну грамотність.

Сформованість інформаційної культури, як частини педагогічної культури в майбутнього вчителя технологій, відкриває ряд можливостей для підвищення рівня навчального процесу.

Вчителі отримують можливість:

- ділитись досвідом з іншими педагогами;
- використовувати нові методи навчання, способи подання інформації, опрацьовувати дані;
- брати участь в професійних конкурсах;
- публікувати свої матеріали та брати участь в обговоренні опублікованих матеріалів;
- зробити навчання більш ефективним, реалізуючи всі види почуттєвого сприйняття студента в мультимедійному контексті;
- розробляти наочні матеріали за допомогою графічних пакетів (2D та 3D моделювання);
- розробляти навчальні програми та програми контролю знань;
- підвищувати свою кваліфікацію за допомогою дистанційного навчання;

- переглядати вебінари провідних педагогів України;
- моделювати і наочно представляти фізичні процеси, що відбуваються у досліджуваних технічних пристроях, функціонування досліджуваних зразків.

Якості особистості майбутнього вчителя технологій сьогодні оцінюються не лише по об'єму та повноті профілюючих знань, а й по здатності їх збагачувати.

Педагогові необхідно знати особливості інформаційних потоків своєї освітньої сфери, уміти самостійно вести інформаційний пошук, здобувати знання з різних джерел, подавати їх студентам у доступному вигляді й ефективно використовувати в педагогічному процесі. Для цього викладач повинен не тільки сам володіти особливими інформаційними знаннями й уміннями, але й уміти організувати навчання, формуючи особливий тип культури — інформаційну культуру особистості.

Основною проблемою виховання інформаційної культури в майбутніх педагогів є неправильне розуміння поняття інформаційної культури. Створюються різноманітні гуртки, курси і т.д., які односторонньо розвивають дітей, тобто, навчають їх працювати лише в певних програмних середовищах, залишаючи поза увагою соціально-інформаційні процеси. Здобуті знання в даному випадку сприймаються тільки для конкретного їх застосування в навчальній або професійній діяльності, а не для творчо пошуку та подальшого саморозвитку.

Інформатизація освіти вимагає впровадження інноваційних за змістом методів, засобів та форм професійної підготовки майбутніх фахівців нової формації, створення потужної інформаційної інфраструктури у вищих навчальних закладах з розвиненим інформаційно-комп'ютерним навчальним середовищем, впровадження інтернет-технологій, електронного навчання, комунікаційних мереж.

На мою думку, для оптимального розвитку інформаційної культури, в навчальний процес потрібно вводити предмет «Інформаційна культура», на якому студентів навчали методів пошуку інформації, правильного її подання і

інформаційної культури в цілому. Звичайно, це дуже громіздкий процес, який вимагає і матеріально-технічної бази, і розробки нових форм навчання. Проте в умовах стрімкого розвитку інформаційних систем такий предмет є необхідним для формування особистості як частини суспільства.

Впровадження в навчальний процес інформаційних технологій супроводжується збільшенням обсягів самостійної роботи студентів, що потребує постійної підтримки навчального процесу з боку викладачів. Важлива роль належить консультаціям, які ускладнюються з погляду дидактичних цілей: вони зберігаються як самостійні форми організації навчального процесу і водночас є елементами інших форм навчальної діяльності (лекції, практики, семінари, лабораторні практикуми).

З використанням інформаційних технологій можливості організації самостійної роботи студентів розширюються. Самостійна робота з дослідницькою і навчальною літературою на паперових носіях зберігається як важлива ланка самостійної роботи студентів загалом, але її основу тепер становить самостійна робота з навчальними програмами, тестуючими системами, інформаційними базами даних.

Використання інформаційних технологій у навчальному процесі впливає на характер навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізує самостійну роботу студентів з різними електронними засобами навчального призначення. Найефективнішим є застосування інформаційних технологій для відпрацьовування навичок і умінь, необхідних для професійної підготовки. Воно також зумовлює скорочення обсягів і одночасне ускладнення діяльності викладача. Наприклад, для засвоєння теоретичного лекційного матеріалу використовуються не тільки аудиторні заняття, а й створена система педагогічної підтримки (консультування, здійснення поточного контролю, проведення комп'ютерного тестування, робота з навчально-методичними матеріалами). Ускладнюється структура і такі форми навчальної діяльності, як контроль, консультації і самостійна робота студентів.

Інформатизація навчального процесу значною мірою сприяє розв'язанню проблем його гуманізації, оскільки з'являються можливості значної інтенсифікації спілкування, врахування індивідуальних нахилів і здібностей, розкриття творчого потенціалу викладачів і студентів, диференціації навчання відповідно до особливостей студентів; звільнення викладача і студента від необхідності виконання рутинних, технічних операцій, надання їм широких можливостей для розв'язання пізнавальних, творчих проблем.

Учитель постійно працює з масивами інформації, що в сучасному суспільстві збільшуються шаленими темпами. Дати правильну дидактичну оцінку інформаційної продукції здатна лише інформаційно грамотна особистість, тому закономірною є необхідність підготовки вчителів до оволодіння педагогічними технологіями формування інформаційно грамотної особистості в сучасному постіндустріальному суспільстві, а для цього вони самі мають володіти високим рівнем інформаційної культури.

Таким чином, формування і розвиток інформаційної культури майбутнього вчителя – це не лише мета освіти, а й засіб, що дозволяє найбільш ефективно здійснювати освітні процеси. Розглядаючи інформаційну культуру як складову професійно-педагогічної культури вчителя, ми виходимо з того, що інформаційна грамотність і компетентність мають сприяти розвитку його загальної культури, що включає і професійно-педагогічну.

Сьогодні в тяжкий час для України, час війни з окупантом, особливо важливим є підвищення інформаційної культури всього суспільства. Оскільки в ЗМІ подається дуже великий обсяг інформації, що містить різноманітні суперечливі факти, які в свою чергу формують наш світогляд, потрібно вміти цю інформацію аналізувати. Уміння знаходити інформаційні джерела, які незацікавлені у спотворенні інформації, сприймати критично такого роду повідомлення, визначає наш світогляд.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія – К. : Освіта України, 2006. – 386 с.
2. Гриньова В.М. Педагогічна культура майбутнього вчителя як джерело його творчої професійної діяльності //Творча особистість у системі неперервної професійної освіти: Матеріали Міжнародної нау. конф.16-17 травня 2000 року. / За ред. С.О.Сисоевої та О.Г.Романовського. – Харків: ХДПУ, 2000. – С.171.
3. Кравець В.О., Кухаренко В.М. Питання формування інформаційної культури [Електронний ресурс] URL: http://www.e-joe.ru/sod/00/4_00/ku.html
4. Семенюк Е.П. Інформаційна культура суспільства і прогрес інформатики // НТІ. Сер.1. - 1994. - № 1.
5. Гуревич Р.С. Формування інформаційної культури майбутнього вчителя трудового навчання [Електронний ресурс] URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnik_nayk_praz/2010/2010_2_21.pdf